

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Vikström-Dahl, I., Mattjus, M. & Andtfolk, M. (2023). ICN2023 – En historia om en arbetsresa med andra förutsättningar. *Vård i fokus* (3), 24–27.

ICN2023

- En historia om en arbetsresa med andra förutsättningar

av Irén Vikström-Dahl Camilla Mattjus Malin Andtfolk

Trots månader av planering och goda marginaler inför årets International Council of Nurses, ICN congress i Montreal, var olyckan framme för en av skribenterna. Olyckan samt upplevelserna kring resan med andra förutsättningar än planerat kommer ni få ta del av i den här artikeln.

Från envishet till avfärd

Veckan innan avfärd till ICN-kongressen i Montreal råkade Irén ut för en liten olycka som resulterade i en fotfraktur så pass komplicerad att behandlingen blev en gipsstövel. Resa eller inte resa var den stora frågan.

– Såklart vi åker, var svaret.

Med optimism, envishet och galenskap bestämde trion att allt är möjligt med rullstol. Montreal är väl ändå en modern stad? Off we go och rollerna infann sig snabbt: Malin organiserade samt drog väskor. Camilla manövrerade rullstolen på alla sätt och vis. Irén, ja hon fick snällt sitta i rullstol och upplevde både bättre samt sämre assistans vid destinationerna.

Från land till land

Den första upplevelsen av bemötandet fick vi redan vid Helsingfors flygplats där assistansen glömde bort oss. Efter lång väntan fick vi ringa efter den stressade assistansen som menade att

Glada resenärer innan avfärd.

det var många passagerare att ta hand om. Mellanlandningen i Paris var en spännande upplevelse. Irén upplevde att det fungerade klockrent med assistans, trots att hon inte (språkmässigt) hade någon aning om vad som hände och vart hon blev skjutsad med rullstolen. Iréns boardingkort flyttades mellan fransktalande assistenter och hon fraktades ovetandes om vart i olika typer av rullstolar, fordon och sittplatser. Malin och Camilla stod färdigt vid gaten utan att veta var Irén befann sig.

Framme i Montreal då? En underbar assistent mötte oss i Montreal och hjälpte oss alla tre med både visum och skadat bagage. En adaptive taxi tog oss sedan från flygfältet till hotellet. Iréns rullstol blev ordentligt fastspänd i taxin, men tydligen behövdes inget säkerhetsbälte för passagerarna. Mitt på highway in till Montreal fick taxin kängurubensin och motorn stannade. Det blev tyst i bilen och vi nyanlända turister hann bli nervösa innan chauffören slutligen fick igång bilen.

Från A till B

Väl framme i Montreal konstaterade vi snabbt att det behövdes lite planering för att vår trio smidigt skulle ta sig från destination A till B. Ögonen sökte ständigt efter ramper, jämna trottoarer och automatiska dörrar. Sådant som ingen av skribenterna lagt desto större tankekraft på tidigare. Men, målet med resan var förstås att delta i ICN-kongressen. Kongressen var enorm och ett oerhört stort utbud av seminarier, sessioner, symposium och utställningar erbjöds. Utbudet var så stort att det var svårt att välja enligt rubrikerna. I ICN:s egna telefonapplikation som deltagarna kunde ladda ner var det även svårt att få en överblick över det rigorösa programmet. Vi valde dock program varje dag som intresserade oss – allt från AI och digitala lösningar, ledarskap till utbildning och innovationer.

Efter ett par dagar i Montreal samt deltagande i konferensen kunde vi konstatera att bemötandet av Irén var respektfullt och omtänksamt. Som exempel fick Irén (och hennes två assistenter) välja sittplats i lugn och ro innan alla andra släpptes in till välkomstceremonin. Vilken plats vi valde? Längst fram såklart. Andra exempel är att Irén (och hennes två assistenter igen) fick gå före den långa kön till den förbetalda bussturen runt Montreal. Vilken plats vi valde? Längst upp såklart. Att det började regna mitt under bussturen och vi (samt gipset) blev blöta påverkade inte våra positiva upplevelser.

Från otillgänglighet till tillgänglighet

Trots att vi främst hade positiva upplevelser av att resa tillsammans med Irén som satt i rullstol, uppstod förstås också några tankeställare kring (o)tillgängligheten under resans gång. För otillgänglighet är något man ofta blir påmind om när man sitter i rullstol eller ska ta sig fram på två kryckor. Några exempel: tvålen vid tvättfaten är helt plötsligt placerad alldeles för långt bort. Handtorken eller pappershanddukar är svåra att nå. Vatten på golvet blir en klar halkrisk, samt dörrar som svängs inåt gör att utrymmet blir minimalt. Dock insåg vi att otillgängliga situationer lätt kan förvandlas till tillgängliga när vi lärde

En av fördelarna var att Irén fick välja bra sittplatser.

oss be om saker och möjligheter. Vi fick samtidigt möjlighet att se spännande bakgårdar och lagrutrymme för att komma in i butiker.

Förutom det så fick vi även se att otillgänglighet konstigt nog även sammanför personer. Under konferensen kom nämligen en dam och frågade av Irén om hon kände att allt var tillgängligt för henne, damen ifråga (hade liksom Camilla) en hörselnedsättning och beklagade sig över att det inte fanns fungerande hörselringor eller tillgängliga platser för de som kanske behöver det eller skrivtolkning. Camilla hade också förvånats över att ICN inte tagit kontakt med Kanadas hörselorganisation (Canadian Hard of Hearing Association) som trots allt är sakkunniga, för att få hjälp med hörseltillgängligheten. Detta är ju intressant ur den aspekten att nästan 20 % av världens befolkning lever med någon typ av hörselnedsättning (WHO). Men vi kan alltid ta lärdomar och inför nästa kongress (som ordnas här hemmavid) ta detta i beaktande samt ta kontakt med sakkunniga.

Från envishet till hemfärd till att pusta ut

Efter 6 dagar i Montreal var dock trion nöjd att bege sig hemåt. Orken och längtan efter vila började krypa sig på. Nu är det bara hemresan kvar, tänkte vi. På flygplatsen i Montreal utbrast vi förnöjt

– Tänk att vi klarade denna resa med dessa förutsättningar.

Där och då visste vi inte vad vi hade framför oss...

Konferensens tema var: "Nurses together: a force for global health". Denna trio visade verkligen styrkan i att vara sjukskötare. Med Camillas bestämda kommentar till flygpersonalen

– We are all nurses, we can handle this, förhindrade vi en nödlandning då Malins blodtryck radikalt sjönk under flygturen och hon svimmade på golvet bredvid flygpersonalen. Camilla lyfte snabbt upp Malins ben i luften och såg att Malins leende återkom igen. Efter en lång, varm flygning i dålig luft mellanlandade vi i Paris igen. Tiden var knapp och flygplatsens assistenter sena. Vi blev

till en början förda till helt fel terminal trots våra protester. Den stressade assistenten bjöd oss på en löprunda genom fullpackade terminaler och vi assistenter fick skrika "Move, Pardon" samt andra uttryck för att folk skulle flytta på sig. En hel del skräckslagna ansiktsuttryck mötte oss under löprundan. Förutom löprundan hade boardinggen hunnit stänga innan vi kom fram till gaten, men tack vare förbokad assistans väntade planet på oss. Eftersom Irén inte kunde gå ombord med oss andra fick hon igen åka truck fram till flygplanet.

Väl framme i Helsingfors i bekanta områden pustade vi ut... dock en aning för tidigt för äventyret var inte riktigt slut än. Vi fick vänta på bagaget en god stund innan vi slutligen insåg att rullstolen som vi checkat in i Montreal inte kommer dyka upp på rullbandet. Med hjälp av flygplatsassistenten rullades Irén, med flygplatsens rullstol, till flygbolagets infodisk för att påbörja sökandet efter sin rullstol. Det visade sig att den troligtvis ännu befann sig i Montreal. Då började arbetet med att lösa hur vi skulle komma vidare hem till Vasa utan Iréns rullstol. Efter mycket om och men fick vi slutligen låna flygplatsens egen rullstol som de skulle hämta tillbaka samtidigt som Iréns rullstol levererades. Nöjda rusade vi vidare för att inte missa vårt tåg hem.

Väl framme vid vårt tåg inser vi plötsligt - rullstolen går inte att fälla ihop! Irén hoppade på kryckor in i tåget och Camilla samt Malin försökte med alla konster och trick fälla ihop den stora stolen. Det visade sig dock att alla försök var förgäves, stolen gick inte att fälla ihop. Nå väl, rullstolen placerades på sidan vid en utgång och vi hoppades att vi nu kunde pusta ut. Men nej. Strax efter start hörs det i högtalarna:

– Vaunussa yksi on pyörätuoli joka kaippaa omistajaansa, voiko omistaja ystävällisesti tulla paikalle.

Malin och Camilla rusade till rullstolen, mötte konduktören som bad oss flytta stolen. Vi berättade hela historien kring borttappad rullstol och att vi behövde stolen framme i Vasa. Konduktören såg smått road ut och sa:

– Okej, när vi kommer till Tammerfors så bör ni ta ut stolen och springa till vagnen som har rum

Trucken med vilken Irén fick åka fram till flygplanet.

för rullstolar.

Sagt och gjort. När vi stannade i Tammerfors rusade Camilla till stolen, drog den ut ur tåget och började springa - konduktören tätt efter och tillsammans släpade vi in stolen till rätt vagn var den sen fick vara ifred ända fram till Vasa.

Väl framme i Vasa möttes vi upp av anhöriga med bil och släpkärra (släpkärra eftersom rullstolen var för stor för att rymmas i vanlig baklucka). Nöjda, trötta och med roliga reseminnen anlände vi nu äntligen i våra egna hem.

Irén Vikström-Dahl

Doktorand vid Åbo Akademi, utbildningsledare och vice prefekt vid Yrkeshögskolan Novia

Camilla Mattjus

Doktorand vid Åbo Akademi, lektor vid Yrkeshögskolan Novia

Malin Andtfolk

Universitetslektor Åbo Akademi